

वैनगंगा-नळगंगा नदी जोड प्रकल्पांचे
कार्यान्वयन करणेस्तव संनियंत्रण समितीची
स्थापना करणे बाबत.

महाराष्ट्र शासन
जलसंपदा विभाग
शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२५/(३/२५)/जसंअ
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२
दिनांक :- ३० जानेवारी २०२५.

संदर्भ: शासन निर्णय क्र.नजोयो-२०२३/(७३/२३)/जसंअ, दि.२०.०८.२०२४

प्रस्तावना :-

वैनगंगा-नळगंगा नदीजोड प्रकल्प हा राज्यस्तरीय नदीजोड प्रकल्प प्रस्तावित असून या प्रकल्पाद्वारे वैनगंगा नदीवरील भंडारा जिल्ह्यातील गोसीखुर्द प्रकल्पात पावसाळ्यात उपलब्ध होणारे पाणी वैनगंगा उपखोऱ्यातून तापी खोऱ्यातील बुलढाणा जिल्ह्यातील नळगंगा प्रकल्पापर्यंत नदीजोड कालव्याद्वारे वळविणे प्रस्तावित आहे. सदर जोडकालव्याची एकूण लांबी ४२६.५२ किमी असून ह्या कालव्याद्वारे विदर्भ प्रदेशातील ६ जिल्ह्यातील (नागपूर, वर्धा, अमरावती, यवतमाळ, अकोला, बुलढाणा), १५ तालुक्यांतील एकूण ३,७१,२७७ हे. क्षेत्रास सिंचनाचा लाभ होणार आहे. या व्यतिरिक्त योजनेच्या सर्वेक्षणामध्ये वाशिम जिल्हा तसेच नळगंगा ते पेनगंगा याचा देखील समावेश करण्यात आला आहे. तसेच पिण्याच्या पाण्यासाठी व औद्योगिक वापरासाठी सदर पाण्याचा उपयोग करण्याचे नियोजित आहे. संदर्भीय शासन निर्णय दि. २०.०८.२०२४ अन्वये वैनगंगा-नळगंगा नदीजोड प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली असून त्याची भाग १ व भाग २ मध्ये विभागणी करण्यात आलेली आहे.

• भाग १:-

प्रकल्पाचे सविस्तर सर्वेक्षण, अन्वेषण, संकल्पन करणे, प्रकल्पासाठी आवश्यक वैधानिक मान्यता, वन जमीन संपादन करणे.

• भाग २ :-

भाग १ ची कामे पूर्ण झाल्यानंतरच भाग-२ ची कामे (बांधकाम) हाती घेण्याच्या अधीन राहून तत्त्वतः मान्यता प्राप्त आहे.

वैनगंगा-नळगंगा नदीजोड प्रकल्प हा राज्यातील महत्वाकांक्षी प्रकल्प असून या प्रकल्पांतर्गत ३१ नवीन धरणे, ६ अस्तित्वातील धरणांची उंचीवाढ तसेच ४२६.५४ कि.मी. लांबीचा जोड कालवा प्रस्तावित आहे. या योजनेच्या जोड कालव्यावर सहा ठिकाणी उपसा प्रस्तावित आहे.

त्यानुसार प्रकल्पांतर्गत नवीन मार्गस्थ साठा स्थळांचे, मुख्य कालव्यास जोडणारे शाखा कालवे, फिडर कालवे, त्यावरील बांधकामांचे सर्वेक्षण, अन्वेषण व संकल्पन करणे प्रस्तावित आहे. तसेच प्रकल्पासाठी आवश्यक सर्व वैधानिक मान्यता व संपूर्ण वनजमीन संपादन इ. कार्यवाही करणे आवश्यक आहे. उपरोक्त बाबी पाहता या कामाची व्याप्ती मोठी आहे.

याअनुषंगाने योजनेंतर्गत उपरोक्त कामे सुरळीतपणे होण्यासाठी संनियंत्रण समितीची स्थापना करणे शासनाच्या विचाराधीन होते. त्यानुसार खालील प्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे:-

शासन निर्णय :-

वैनगंगा-नळगंगा नदीजोड योजनेची व्याप्ती लक्षात घेता प्रकल्पाचे कार्य सुरळीत व विहित कालावधीत पुर्ण होण्याच्या दृष्टीने वरिष्ठ अधिकारी स्तरावर संनियंत्रण समितीची रचना, कार्यकक्षा व कालावधी खालील प्रमाणे राहिल :-

१.१) संनियंत्रण समितीची रचना :

अ.क्र.	अधिकारी	पदनाम
१	सचिव (प्रकल्प समन्वय), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई	अध्यक्ष
२	कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर.	सदस्य
३	मुख्य अभियंता (जसं) व सहसचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.	सदस्य
४	मुख्य अभियंता, गोसीखुर्द प्रकल्प, जलसंपदा विभाग, नागपूर.	सदस्य
५	मुख्य अभियंता, मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक.	सदस्य
६	मुख्य अभियंता, जलविज्ञान व धरण सुरक्षितता, नाशिक.	सदस्य
७	अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे प्रकल्प अन्वेषण मंडळ, नागपूर.	सदस्य सचिव

१.२) संनियंत्रण समिती कार्यकक्षा:-

अ) सर्वेक्षण, अन्वेषण व संकल्पन करुन प्रकल्पाचा सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्याच्या कामांचा आढावा घेणे.

ब) या प्रकल्पाच्या मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटनेकडील तसेच जलविज्ञान प्रकल्प या कार्यालयांकडील प्रलंबीत प्रकरणांचा आढावा घेणे. तसेच प्रशासकीय अडचणींचा निपटारा करणे.

क) सदर प्रकल्पास आवश्यक वैधानिक मान्यतेचा (उदा. पर्यावरण, वन, इ.) आढावा घेणे.

ड) सदर प्रकल्पास राज्यस्तरीय तांत्रिक सल्लागार समिती, महाराष्ट्र जलसंपत्ती नियमन प्राधिकरण, प्रशासकीय मान्यता व केंद्रीय जल आयोग यांची मान्यता कालबद्ध मर्यादित प्राप्त करण्याहेतू संनियंत्रण करणे.

१.३) सदर समितीचा कालावधी हा आदेश निर्गमित झाल्यापासून वैनगंगा-नळगंगा प्रकल्पाच्या भाग १ अंतर्गत कामे पुर्ण करे पर्यंत राहिल.

१.४) समितीची बैठक महिन्यातून किमान एकदा घेण्यात यावी.

१.५) समितीच्या कामाच्या अनुषंगाने आवश्यक व्यवस्था सदस्य सचिव यांनी करावयाची आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्र.२०२५०१३०१४३८२११२२७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(रो. रा. कुंभार)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत :

१. मा.मुख्यमंत्री महोदयांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

२. मा. मंत्री, (जलसंपदा) (विदर्भ, तापी व कोकण खोरे विकास महामंडळ) यांचे खाजगी सचिव.
३. अपर मुख्य सचिव, जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.
४. सचिव (लाक्षेवि), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.
५. सचिव (प्रस), जलसंपदा विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
६. कार्यकारी संचालक, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर
७. मुख्य अभियंता(जसं) व सह सचिव, जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
८. मुख्य अभियंता, मध्यवर्ती संकल्पचित्र संघटना, नाशिक.
९. मुख्य अभियंता, जलविज्ञान व धरण सुरक्षितता, नाशिक.
१०. अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे प्रकल्प अन्वेषण मंडळ, नागपूर.
११. जसंअ कार्यासन संग्रहार्थ.